

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z wniosku Z. L. S.A.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanych : Z. G. /.../ ,
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 marca 2010 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 2 lipca 2009 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie Z. L. S.A. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przy udziale zainteresowanych: /.../ o ubezpieczenie społeczne, wyrokiem z 2 lipca 2009 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego z 17 września 2008 r. w pkt I i III w ten sposób, że oddalił odwołanie.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, to jest zagadnienie kwalifikacji prawnej

kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej z punktu widzenia art. 750 k.c. i art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w zakresie, w jakim w ramach tego złożonego stosunku prawnego klub sportowy zobowiązany jest jednostronnie do spełnienia na rzecz zawodników profesjonalnych świadczeń pieniężnych na wypadek uzyskania przez zawodnika lub drużynę piłkarską określonego wyniku sportowego, niezależnie od zobowiązania do wypłaty wynagrodzenia za usługę sportową świadczoną na rzecz klubu przez zawodnika profesjonalnego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest art. 750 k.c. w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c.; art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej wskazano, że zagadnienie wskazane we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ma kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w obszarze ustalenia, czy wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w ramach systemu ubezpieczeń społecznych podlegają przychody uzyskiwane przez zawodników z tytułu nagród za osiągnięcia sportowe oraz z tytułu premii meczowych i nagród regulaminowych (oraz analogicznych świadczeń określanych niekiedy mianem „rat kontraktowych”, „kwot kontraktowych”, etc). Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych składki naliczane są od dochodów uzyskanych m.in. na podstawie umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy k.c. o zleceniu. Dochody uzyskane na podstawie stosunków prawnych, które nie zostały wymienione w przepisach ustawy, nie podlegają zaliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Charakter relacji związanej z reprezentowaniem barw klubu sportowego oparty jest na zobowiązaniu starannego działania zawodnika, który świadczy usługę polegającą na udziale w rozgrywkach, zajęciach treningowych, zgrupowaniach. Za swoje świadczenie zawodnik otrzymuje wynagrodzenie. W ramach relacji prawnych pomiędzy klubem sportowym i zawodnikiem profesjonalnym funkcjonuje ponadto szereg świadczeń ze strony klubu sportowego, mających charakter premii i nagród, które związane są z osiąganiem celów sportowych. Stosunek prawny polegający na zobowiązaniu klubu

sportowego do zapłaty na rzecz zawodnika nagrody za osiągnięcia sportowe, premii meczowych czy udziału w nagrodzie regulaminowej, nie jest natomiast przynależny do umowy o świadczenie usług, regulującej podstawowe relacje pomiędzy klubem i profesjonalnym zawodnikiem. Mamy tu bowiem do czynienia z jednostronnie zobowiązującą umową losową, na mocy której klub sportowy zobowiązuje się zapłacić na rzecz zawodnika określoną kwotę pieniężną na wypadek, gdyby drużyna klubowa z udziałem zawodnika odniosła sukces sportowy. Powyższy stosunek prawny zdaniem skarżącego nie jest elementem składowym umowy zlecenia, zaś jego natura prawna, wynikająca ze specyfiki organizacji sportu profesjonalnego wyraża się w jednostronnym zobowiązaniu klubu sportowego względem zawodnika profesjonalnego, mającym postać nienazwanej umowy losowej. Na podstawie tego zobowiązania zawodnik nie jest zobligowany do osiągnięcia jakiegokolwiek rezultatu, ani w ogóle do jakiegokolwiek świadczenia, co wynika z jednostronnie zobowiązującego charakteru umowy, jak też z losowej natury tego zobowiązania. Zdaniem Autora skargi analiza stosunku prawnego pomiędzy klubem sportowym i zawodnikiem profesjonalnym prowadzi do wniosku, że jest to umowa nienazwana o charakterze mieszanym. Zawiera on elementy umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu, ale jedynie w tym zakresie, w jakim za wynagrodzeniem (stypendium) zawodnik zobowiązuje się do reprezentowania barw klubowych, a więc do udziału w cyklu treningowym i rozgrywkach z udziałem drużyny klubowej. Pozostałe elementy stosunku zobowiązaniowego pomiędzy klubem i zawodnikiem, a przede wszystkim świadczenia, jakie zawodnik może otrzymać od klubu, nie polegają na zapłacie wynagrodzenia za świadczone usługi, a więc w ocenie skarżącego nie można w tym zakresie odpowiednio stosować przepisów o zleceniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, względnie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeśli zachodzi nieważność

postępowania lub jeśli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wniesiona w sprawie skarga nie spełnia żadnej z tych przesłanek.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie powołanego wyżej istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z ustalonym poglądem Sądu Najwyższego, istotne zagadnienie prawne występuje, gdy istniejące w rozpoznawanej sprawie zagadnienie prawne ma znaczenie dla rozwoju prawa lub ma znaczenie precedensowe dla rozstrzygania innych podobnych spraw. Celem przedsądu jest umożliwienie Sądowi Najwyższemu selekcji spraw z punktu widzenia potrzeby angażowania najwyższego organu sądowego w sprawy małej rangi i skupienie się na sprawach najpoważniejszych. Tak określony cel skargi kasacyjnej wynika nie tylko ze szczególnej konstrukcji tego środka odwoławczego, ale przede wszystkim z ustrojowej, konstytucyjnej funkcji Sądu Najwyższego, którą stanowi sprawowanie nadzoru nad działalnością wszystkich innych sądów, a także zapewnianie prawidłowości oraz jednolitości wykładni prawa i praktyki sądowej.

Podkreślić należy, że twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie.

Analogiczne zagadnienie zostało już przedstawione do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu między innymi w sprawach: z 24 lutego 2010 r. II UK 348/09; z 10 marca 2010 r.: II UK 343/09, II UK 349/09, II UK 350/09, II UK 355/09, II UK 358/09, II UK 364/09, II UK 365/09; z 12 marca 2010 r.: I UK 366/09, II UK 367/09, II UK 375/09, II UK 376/09, II UK 393/09, II UK 400/09, II UK 405/09, II UK 1/10, II UK 8/10, II PK 22/10; z 7 kwietnia 2010 r. II PK 19/10 (dotąd niepublikowane). We wszystkich powołanych wyżej sprawach Sąd Najwyższy zadecydował o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, co Sąd w niniejszym postępowaniu podziela.

Odwołując się do argumentów przedstawionych w wymienionych sprawach, należy podnieść, że kwestia kwalifikacji prawnej kontraktu o profesjonalne uprawianie piłki nożnej z punktu widzenia art. 750 k.c. była już przedmiotem

wypowiedzi Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 531/98 (OSP 2000 nr 10, poz. 146) wyraził pogląd, że umowy o uprawianie sportu za wynagrodzeniem są umowami o świadczenie usług natury faktycznej, do których zastosowanie ma art. 750 k.c. (por. także wyrok z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05 - niepublikowany). Wbrew zaprezentowanemu przez skarżącego stanowisku, dokonana przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05 (LEX nr 179977) analiza kwalifikacji prawnej umowy zawieranej przez profesjonalnego sportowca z klubem sportowym nie odnosi się wyłącznie do „standardowego, podstawowego świadczenia zawodnika profesjonalnego” (jakim jest - zdaniem skarżącego - zobowiązanie starannego działania polegające wyłącznie na udziale w rozgrywkach, zajęciach treningowych, zgrupowaniach, utrzymywaniu pod kierunkiem trenera i sztabu medycznego należytej dyspozycji sportowej, higienicznego trybu życia i postawy sportowej), za które otrzymuje on stałe wynagrodzenie (stypendium sportowe), ale generalnie do umowy o świadczenie usług sportowych. Dokonując oceny charakteru takiej umowy Sąd Najwyższy stwierdził, że ma ona charakter umowy starannego działania, gdyż zawodnik zobowiązuje się w jej ramach świadczyć usługi w taki sposób, aby maksymalizować swoje wyniki sportowe, a przez to także swojego klubu sportowego. Ta niekwestionowana przez skarżącego wykładnia musi wprost prowadzić do wniosku, że dodatkowe wynagrodzenie przysługujące zawodnikom w razie uzyskania określonego wyniku sportowego, które sam skarżący trafnie określa jako „środek motywujący do osiągania sukcesów sportowych” nie wynika z odrębnej „nienazwanej umowy losowej”, ale wprost z umowy o świadczenie usług sportowych zobowiązującej zawodnika do reprezentowania barw klubowych, w tym podejmowania działań mających na celu uzyskanie jak najlepszych wyników. Świadczenie to jest bowiem składnikiem wynagrodzenia przysługującego w przypadku realizacji przez zawodnika profesjonalnego jego podstawowych zobowiązań (zadań) wynikających z umowy, przejawiającej się w uzyskaniu odpowiedniego poziomu (formy) oraz wyniku sportowego w wymiarze indywidualnym i drużynowym. Podstawa wymiaru składki na powszechne ubezpieczenia społeczne zawodowych sportowców powinna być więc ustalana według realnych przychodów z zawodowego uprawiania sportu.

Należy także zauważyć, co podniesiono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., II UK 348/09 (niepublikowanym), że zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) w związku z art. 750, 353¹ i art. 65 k.c. jest oczywiście chybiony, ponieważ zawodowy kontrakt na profesjonalne uprawianie piłki nożnej, któremu skarżący nie odmawia w podstawowej części charakteru prawnego umowy zlecenia, nawet gdyby w pozostałej części przyjąć zaproponowaną przez skarżącego formułę „nienazwanej umowy losowej”, pozostaje nienazwaną umową o świadczenie konkretnych usług, do której bez wątplenia stosuje się przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Należy wreszcie mieć na uwadze, że merytorycznie rozpoznawane skargi kasacyjne organu rentowego w podobnych sprawach zostały uwzględnione na korzyść tego organu (np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2009 r., II UK 189/09, z dnia 28 stycznia 2010 r., II UK 198/09 i z tej samej daty II UK 199/09 (dotychczas niepublikowane)).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.